

SAMO ŠE DO BIRME, POTEM PA ... (VPRAŠANJE »OSIPA« PO BIRMI)

Če pogledamo članke revije za pastoralna vprašanja Cerkev danes (Cerkev v sedanjem svetu), vidimo, da je vprašanje »osipa« po birmi aktualno vse od nastanka revije, torej dobrih petdeset let. Če pa gremo kronološko nazaj do Jezusa, lahko ugotovimo, da je tudi Jezus v določenem trenutku vprašal apostole, ali želijo oditi (Jn 6,67) in tudi starozavezni Mojzes se je jezil nad odpadom izvoljenega ljudstva, ko je namesto Gospoda častilo zlato tele (2 Mz 32), torej ima to vprašanje že dolgo zgodovino ... Osrednje vprašanje, ko govorimo o odpadu oz. »osipu«, je namreč **vprašanje vere, odnosa z Bogom** – ali postavimo na prvo mesto Boga ali sebe in svet; ali želimo sprejeti Boga in njegovo ljubezen in iz nje živeti zase in za druge, ali ne? Ali odgovorimo Jezusu tako kot Peter: »*H komu naj gremo, besede večnega življenja imaš*« ali kako drugače? Ta in podobna vprašanja niso aktualna le po birmi, ampak vedno, ves čas našega življenja. Kako živeti z Bogom, je poklicanost, ki traja vse življenje. Po birmi pa je ta odhod nekako najbolj množičen in najbolj očiten, mnogi ga doživljajo kot neuspeh in razkorak med tem, kar naj bi birma pomenila in med dejanskim razpletom po birmi.⁴⁹ A te misli in ta občutja so upravičena le v primeru,

49 Izbrala sem dve izjavi duhovnikov, zapisani pred dvajsetimi leti, verjetno pa bi bili lahko enako podani tudi danes: »Birmanska pastorala sodi med najresnejše probleme pastoralnega delovanja Cerkve na Slovenskem. Pastoralni delavci na čelu s kateheti in katehistinjami v ta segment pastorale vlagajo veliko truda, sadovi pa so daleč pod pričakovanji. Zato je birma za velik del duhovnikov in katehetov, z njimi pa tudi mnogih staršev in drugih članov Cerkve vir bolj ali manj globokih frustracij. Mnogi birmanci nenadoma opustijo večino stikov z župnijo, ne le na katehetskem, marveč tudi na liturgično zakramentalnem področju. Tudi pri starših in botrih ni opazno drugačno versko vedenje, kot je bilo pred pričetkom priprave na birmo njihovega otroka.« (Potočnik 1997, 14) »Verjetno ni treba posebej dokazovati, da je danes med

če birmo razumemo in doživljamo kot zakrament, kjer je v ospredju dolžnost in ne obdarovanost. Izpolnjevanje dolžnosti je namreč povezano z določenimi pričakovanji in pogoji. In ker mladostniki težko zadostijo pričakovanjem birmanske pastorale, ki jih postavljamo odrasli, se zdi, da je potrebno birmo prestaviti v leta, ko bo zrelost birmancev za izpolnjevanje pričakovanj bolj dosegljiva ali pa že v času mladostništva in priprave na birmo napraviti izbor najbolj »zrelih« mladostnikov, v povezavi z njihovimi starši in botri.

Glede na to, da celotno drugo poglavje utemeljuje birmo kot dar zastonjske Božje ljubezni, namenjene vsem in tretje poglavje osvetli razloge, zakaj je smiselno, da je birma podeljena ravno v času mladostništva, **ni** osrednje **vprašanje, koliko bo ostalo birmancev po birmi.** V ospredju ni kvantiteta – koliko, ampak kvaliteta, **ka-kovost – kako.** Kako so birmanci, ki so nam bili zaupani, v času priprave **vstopali v osebni odnos z Bogom?** Smo jim odrasli (starši, botri, kateheti, duhovniki ...) pomagali, da bi vstopili v tak odnos z Bogom, s katerim se pogovarjajo kot s prijateljem, se mu pustijo obdarovati in odgovarjati na njegova ljubezenska vabila? ... Ali so mladi v pripravi na birmo začutili, kako zelo jih ima Bog rad? Ali smo jim prek sprejetosti, odprtosti, ljubečih odnosov in upoštevanja njihovih potreb pokazali Božjo nežnost, tolažbo, srce? ... Kakšen »obraz« Boga smo mladim pokazali odrasli – ljubeč ali grozeč? Ali, koliko in kako smo tudi odrasli z Gospodom v prijateljskem odnosu, se z njim pogovarjamo, mu zaupamo, se mu pustimo obdarovati, potolažiti, se mu izročati v času preizkušenj

bistvenim namenom birme in resničnimi učinki tega zakramenta velik razkorak. Namesto da bi imeli vsakokrat po birmi celo vrsto zavzetih in soodgovornih kristjanov, pomeni birma za velik del birmancev poslovice od vere in Cerkve, čeprav se nekateri kasneje spet vrnejo.« (Uran 1997, 35)

ali veselja? ... Smo kdaj spregovorili (z življenjem ali/in z besedami) o Svetem Duhu, o tem, kako z njim živimo? Ali o njem pričujemo, govorimo še drugim? ... Kako razumemo zakrament birme? Ali sploh kdaj premišljujemo, da je mogoče birmo razumeti in živeti tudi drugače od tega, kar je zasidrano v desetletja dolgi zavesti birmanske pastore, ki se vrtili okoli vedno istih vprašanj, ne najde pa ustreznih odgovorov? Ali smo birmancem omogočili kakovostno pripravo na birmo in v njej dobro popotnico za življenje? ... Če iskreno odgovorimo na ta in podobna vprašanja, vidimo, zakaj **mladi ne morejo vstopiti v odnos z Bogom** in živeti iz Duha in odnosa z njim. Mladi »odhajajo« – ker tudi odrasli pogosto ne živimo iz odnosa z Bogom, zato jim ne moremo pokazati poti. Birmanci gredo, ker jim nismo odprli **pogleda in možnosti na življenje iz Duha**. Naučili smo jih odgovorov na katekizemska vprašanja, kar je merljivo in preverljivo, manj pa na življenjska in duhovna. Naučili smo jih podati točen odgovor, kdo je Bog, **nismo pa jih naučili živeti z Bogom**. Nismo jim dovolj globoko povedali in pokazali, kako zelo jih ima Bog rad, kako so **zastonjsko ljubljani** – taki, kot so. Zato se njihova srca v času priprave niso »zaljubila« v Boga, se niso ogrela za Boga; s »hladnim« srcem pa ni mogoče ljubiti. Zdi se, da so v pripravi na birmo stopili na prag tega odnosa, a povabilo je bilo očitno prešibko oz. je prehitro izzvenelo, da bi vstopili, zato odhajajo, kajti od živega Boga, polnega ljubezni, ni mogoče zlahka oditi. Ne odhajajo od Boga, ker je Bog v njih in »gre« z njimi, ampak od struktur, pravil in pričakovanj, ki jih ne nagovarjajo, pač pa mnogokrat odbijajo. Pravila in pogoji namreč ne omogočajo ljubezni, odnos z Gospodom pa ...

V nadaljevanju bomo prek premislekov skušali globlje vstopati v temo življenja po birmi in »osipa« po birmi. Premišljevali bomo, zakaj se zgodi **razkorak med bogastvom**,

ki ga prinaša **zakrament birme**, in dejanskim življenjem **po birmi**, ko mnogi rečejo: **samo še do birme, potem pa ...** Mnogi ljudje (odrasli in mladi) uporabijo prav te besede, da z njimi izrazijo svoja različna, predvsem negativna občutja ob pripravi na birmo in prejemu svete birme. Pripravo občutijo kot dodaten velik napor in zakrament birme kot nekaj, kar je sicer potrebno za izpolnitev določenih pričakovanj in tradicije, zato se še nekoliko potrudijo, potem, po birmi, pa se jim ne bo potrebno več truditi in lahko mirno »odidejo«. A kam naj odidejo, ko pa smo vedno v Božjih rokah, ko je Bog v nas, v naših srcih in mi v Njem, ko smo povezani z vezmi ljubezni ...? V Božjih rokah smo in ne moremo kar tako »skočiti ven«. Bog nas ljubi in ne moremo »skočiti« iz njegove ljubezni, vprašanje pa je, kako to, da z njo ne sodelujemo. Kako to, da odrasli in mladi **ne odgovarjamo na ljubezen, na prijateljstvo s Svetim Duhom?** Toda, ali so jo mladi in odrasli sploh imeli priložnost spozna(va)ti? Priprava na birmo je priložnost za to spoznavanje Božje ljubezni – ali smo pastoralni delavci to veliko priložnost uporabili, da bi približali Boga sodobnemu človeku? ...

V nadaljevanju bomo premišljevali o vzrokih »osipa« po birmi in skušali nakazati pot. Premisleki so nastali na podlagi več kot desetletnega vsakdanjega študijskega in duhovnega poglobljanja v temo birme in birmanske pastoralne ter ob mnogih izkušnjah in pogovorih ob delu oznanjevanja. Verjetno so prisotni še drugi razlogi, premisleki, ki jih bomo v nadaljevanju poglavja pod različnimi vidiki poglobljali, pa so:

- Sveti Duh – nepoznani Bog
- Odnos sprejetosti v družini in župniji
- Krščanstvo, vera in birma kot pot
- Birme ne naredimo, birmo prejmemo
- Kakovostna priprava na birmo

Sveti Duh – nepoznani Bog

Po Svetem Duhu hrepenimo, a ga premalo poznamo

Običajno pravimo, da je sodobni **človek versko brezbrizen**, kar pomeni, da se za vero ne zanima, je ne živi, ne prakticira ali pa je ta povezava z verskim življenjem zelo majhna in omejena na posebne priložnosti, kot je na primer za marsikaterega botra in starša tudi pripravna na birmo. Ob dogovorih za srečanja sem v letih, kar pričujem in oznanjam, mnogokrat slišala, da starši in botri tako ali tako ne bodo prišli. Izkušnja pa me uči, da z veseljem prihajajo – ne zaradi mene, ampak zaradi Gospoda, o katerem spregovorim prek svojega življenja, primerov in zgodb. Pridejo, da bi bili deležni Božje zgodbe ljubezni, ki jo Bog piše za vsakega od nas, da bi vstopili vanjo, jo začutili, okušali, iz nje živeli ... Ko namreč iskreno spregovorimo o Božji ljubezni, ki je živeta, udejanjena, uresničena v različnih življenjskih okoliščinah, v veselju in trpljenju, se sporočilo o živem Bogu dotakne srca oz. gre od srca do srca. Sama ob pričevanju osebne zgodbe in življenja z Bogom na srečanjih podajam tudi oznanilo – predstavim, kdo je Sveti Duh, kaj pomeni, da je osebna, ljubezen, naš prijatelj, tolažnik, zdravnik naših duš ... in kako je birma povezana s Svetim Duhom. To je osrednje sporočilo vseh srečanj, ki nagovarja starše, botre in birmance, torej tudi sodobnega človeka, ki prav tako **zelo hrepeni po Bogu**, kot je hrepenel vedno. Zakaj?

Ustvarjeni smo **po Božji podobi** in Božja ljubezen je izlita v naša srca – je del nas, je v nas še posebej po zakramentih, ki smo jih prejeli in jih prejemamo. Ko iskreno spregovorimo o Bogu in njegovi usmiljeni ljubezni in gre sporočilo od srca do srca, se **srce »spomni« tega, kar je v njem prvotno zapisano**, pa je morda pod vplivom tega

sveta »zasuto«, pozabljeno, umazano, prekrito ... Svetega Duha in njegovih moči ter ljubezni premalo ali sploh **ne poznamo**, saj o njem navadno ni mogoče ničesar slišati po radiu ali televiziji; o njem ne govorimo na delovnih mestih, na avtobusih ali v trgovinah. Navadno duhovne vsebine niso na prvem mestu niti v šolah za starše, roditeljskih sestankih, med priporočeno literaturo ... Starši imamo v šolah in vrtcih na voljo ogromno vsebin s področja vzgoje, psihologije, odnosov, zdrave prehrane, potrebnosti gibanja, varne rabe sodobnih komunikacijskih sredstev ipd., navadno pa se nobena od vsebin ne nanaša na duhovnost oz. na Svetega Duha. To pomeni, da je **priprava na birmo** v župniji najverjetneje **edina priložnost v življenju sodobnega odraslega človeka** (v našem primeru so to starši in botri), ko lahko **spoznava Svetega Duha** in vstopa v prijateljstvo z njim. In ker je vera navadno iz oznanila, smo pastoralni delavci dolžni v **pripravi na birmo podati oznanilo o Svetem Duhu**, saj je prav birma zakrament Svetega Duha. Če to priložnost zamudimo, se lahko vprašamo, kako bo sodobni človek prišel do oznanila o Svetem Duhu, po katerem hrepeni. Bog ima seveda veliko priložnosti, da je prisoten, a navadno želi, da tudi oznanjevalci odgovorno opravimo svoj del naloge in spregovorimo o živem Bogu in komur je bilo veliko dano, se bo od njega tudi več terjalo. Prva in najpomembnejša tema in poudarek priprave na birmo je torej **oznanilo o Svetem Duhu**, podano na način, da je sprejemljiv sodobnemu človeku in v času, ki nam je na voljo. Vprašamo se lahko, ali to priložnost dobro uporabimo. Sama imam izkušnjo, da je za pričevanje in oznanilo o Svetem Duhu še veliko neuporabljenih možnosti. Če ne nagovorimo staršev in botrov, če jim ne predstavimo Svetega Duha, kako naj potem pričakujemo, da bodo živel duhovno življenje, da bodo molili, brali Sveto pismo,

hodili redno k sveti maši in v to vabili še mlade – svoje otroke, birmance, ki so jim zaupani.

Pogosto odrasli ne živijo iz Duha, zato jim tudi evharistija ne pomeni veliko in podobno velja tudi za njihove otroke. Kjer ne živijo iz evharistije, ni toliko Duha, saj sta **evharistija in Sveti Duh močno povezana**. Evharistija, Jezusovo telo in kri nam da moč, ljubezen, da jo potem podarjamo naprej. In kjer niti v pripravi na birmo, kaj šele v katehezi odraslih ni oznanila o Svetem Duhu, se **srce ne more »ogreti« niti za evharistijo**. Če pa ne živimo iz evharistije, nimamo moči za življenje iz Duha, za to, da bi Duha prinašali v naš vsakdan, v vse, kar smo in kar živimo. Bolj ko živimo iz moči Svetega Duha, bolj potrebujemo molitev, Sveto pismo, evharistijo – želimo si biti v stiku z Bogom. Bolj ko smo v stiku z Bogom prek molitve, Božje besede, evharistije, bolj se nam Bog razodeva oz. nas vodi v Božje življenje, kar seveda vključuje tudi preizkušnje, da se naša vera prečisti in postane »zrela«. A to je **proces, ki traja vse življenje**. Večini ljudi je dano, da preživi življenje tako, da dočaka odraslo življenje in tudi starost. Bog nam torej daje priložnosti skozi vse življenje in ne omejuje svojih darov le na otroštvo in mladost. Oznanilo, vera kot Božji dar in naše sodelovanje z Bogom so povezani. Dozorimo ob Božji pomoči, ob sodelovanju z Njim. Ne moremo biti Božji brez Boga. Prav zato je zelo potrebno in pomembno, da prejemamo zakramente, tudi da prejmemo zakrament birmo, ki nam pomaga k Božjemu življenju in k temu sodi tudi priprava na birmo, ki je priprava srca. Spomnim se pogovora po telefonu z nekim duhovnikom, ki je rekel, da ne bo imel nobene priprave na birmo. Ko sem ga vprašala, zakaj ne, mi je jezno odgovoril, da dokler ne bodo hodili k maši, ne bo nobenega srečanja za starše in botre, ker si ga ne zaslužijo ... Najprej naj starši začnejo hoditi k maši, potem pa bo zanje orga-

niziral kakšno srečanje. A kako naj začnejo hoditi k maši, če jim Boga sploh ne predstavimo, če ne ogrejemo njihovih src za Boga z lastnim pričevanjem in darovanjem? S hladnim, neogretim srcem je težko živeti z Gospodom, ki je ljubezen sama, zato tudi ni prisotnosti pri evharistiji, ki je prav tako daritev iz ljubezni do nas. Ne živimo iz te ljubezni. Kvečjemu kot zapoved – »moraš« k maši ... A ljubezen ne pozna zapovedi, ne pozna strahu, ne pozna »moraš«, ampak živi in če bi oznanjali Ljubezen, če bi oznanjali Duha – osebo ljubezni, bi živeli iz tega odnosa z Gospodom (preko molitve, Božje besede, evharistije ...) in bi želi sadove ljubezni, ki so tudi sadovi Duha. **Sodobnemu človeku je potrebno pomagati, da vstopi v ljubezenski odnos z Bogom.** Najlažje pa mu pomagamo tisti, ki ta odnos živimo, sicer zaman pričakujemo učinkovit prenos vere iz roda v rod.

Današnji človek zelo hrepeni po Bogu. To na primer vsako leto za polnočnico in na veliko soboto nakazujejo polne cerkve tistih ljudi, ki sicer ne pridejo blizu. Z obredom in blagoslovljenimi jedili, ki jih ponesejo na domove, so deležni vsaj nekaj Božjega blagoslova. Ko razmišljam o tem, imam do njih veliko sočutje – kako so lačni, sestradani Božje ljubezni. Le drobna nitka te povezanosti z Bogom je še ostala in morda je taka »nitka« oz. vstopno mesto tudi priprava na birmo. V nekem intervjuju je svetovni popotnik in pomorščak Andrej Šter razlagal, kako je bil včasih v zelo težkem položaju, ko je bil sam na prostranem morju. Spomnim se, kako je povedal, da ga je nekoč, ko je padel v morje, rešila vrstica za lovljenje rib, da je obdržal stik z ladjo, ki je plula dalje. Zelo previden je moral biti, ko je počasi navijal to vrstico, da se ni strgala ali snela in bi za vedno ostal v globinah širnega morja. Podobno je s sodobnim človekom, ki pluje po prostranstvih tega sveta in ga le še kakšen drobec veže na Gospoda. Kako si

želim, da bi se vez, tudi prek birmanske pastorage, okre-
pila, da bi postala močna in da bi vsi pluli na ladji skupaj
z Gospodom. Če se zavedamo, da evharistija pomeni to
močno vez, da smo povezani z Njim preko njegovega te-
lesa, preko njegove ljubezni, se nam razodeva, kako velik
dar je evharistija. **Sveta maša** je prava gostija, kjer je vsak
dan pogrnjena obložena miza Božje besede in hrane za
našo dušo. Droben košček kruha, ki je **Kristusovo telo**,
dano za nas in nam iz ljubezni, **nas povezuje z Njim, z
njegovo ljubeznijo**, tako zelo, da postajamo čedalje bolj
njegovi. Podobna vez pa je lahko tudi pri birmi in prip-
ravi nanjo. Vsi hrepenimo po takem Bogu, ki je ljubezen,
ki nežno prihaja v naša življenja, da zaceli naše rane, da
odvzame greh, da nas potolaži, prenovi naša srca ..., toda
kolikokrat smo deležni pričevanja in oznanila o Bogu, ki
je ljubezen, s povabilom, da bi se mu brez strahu približali
in se mu pustili ljubiti.

Duhovna izpraznjenost mladih je velika, ker so se **tega
naučili od odraslih**. Skoraj nikjer se ni mogoče naučiti
živeti z Duhom, ker razen ob redkih priložnostih ni ozna-
njeno, kdo Sveti Duh sploh je, ker ga **premalo poznamo**
in se nismo poučili, kako naj ga **vključujemo v naša živ-
ljenje**. V današnjem svetu se premalo zavedamo, kakšne
posledice ima življenje brez Boga. Ne le da smo vodljivi
potrošniki, ampak tudi ljudje brez hrbtenice, smisla, lju-
bezni ... **Duhovna izpraznjenost** pomeni, da v svoje živ-
ljenje ne vključujemo Duha – Svetega Duha, ki prinaša
življenje in ljubezen. Če ga ne upoštevamo in z njim ne
sodelujemo, postajamo čedalje bolj duhovno prazni, brez
Duha, zato marsikdaj lahko govorimo o krizi, melanho-
liji, patologiji mladih in sodobnega sveta. Sodelovanje z
Bogom, z Božjim Duhom prinaša globok smisel in rodi
sadove, ki so veselje, mir, ljubezen, potrpežljivost, krot-
kost ... Če živimo povezani z Duhom, je vseeno, katere